

se nemovitostí nebo práv zapsaných v knihách pozemkových, určitý věcný účinek a nařizuje proto, by zákaz byl knihovně poznamenán. Dobrovolné zcizení nemovitosti, přičítící se knihovně poznamenanému zakazu, může býti za určitých dalších podmínek bezúčinné nejen v poměru ohrožené strany k jejímu odpůrci, nýbrž i proti každému, kdo nemovitosti nabytí zakázaným zcizením. Nezáleží na tom, v jakém pořadí byla smlouva o zcizení vložena do knihy pozemkové, neboť pořadím nemění se nič na zakázanosti smlouvy, a jen smlouva jest důvodem pro nabytí vlastnického práva. Posouzení otázky, zda následky zakázanosti smlouvy nastaly nebo nastanou, vymyká se z působnosti knihovního soudu. Navrhovaným výmazem knihovní poznámky soudního zákazu byl by zrušen věcný účinek poznámky, a spolek M. byl by zkrácen na právech nabytých prozatímním opatřením. Dokud nebude prozatímní opatření zrušeno nebo nepomine jeho platnost uplynutím doby, na kterou bylo povoleno, nemůže býti poznámka zákazu vymazána, leč se svolením spolku M.

Čís. 10572.

Honební zákon pro Moravu ze dne 26. července 1912, čís. 4 z. zák. na rok 1914.

Nejde o vadu podle § 595 čís. 2 c. ř. s., nebyly-li strany volány k dalšímu jednání, jež bylo věnováno jen poradě rozhodců a vydání nálezů.

Nejde o překročení oprávnění rozhodčího soudu (§ 595 čís. 5 c. ř. s.), sešli-li se rozhodčí opětně a, poradiše se, vynesli nález.

Nejde o zrušovací důvod podle § 595 čís. 6 c. ř. s., nebyl-li nález vynesen ihned při jednání konaném za účasti stran. Nález neodporuje dobrým mravům, byl-li vynesen, až když byl předseda rozhodčího soudu žalován o náhradu škody pro nevydání nálezů.

(Rozh. ze dne 26. února 1931, Rv II 141/30.)

Žalobce domáhal se zrušení výroku rozhodčího honebního soudu na Moravě z důvodů § 595 čís. 2, 5 a 6 c. ř. s. Procesní soud prvního stádu žalobu zamítl. Důvody: Žalobce vytýká rozhodčímu výroku o škodě způsobené zvěří a o náhradě útrat závady vytčené v § 595 čís. 2, 5, 6 c. ř. s., však neprávem. Ani v civilním řádu soudním, pokud jedná o rozhodčích výrocích, ani v honebním zákonu ze dne 26. července 1912, čís. 4 z. zák. na rok 1914 není předepsáno, že jednání musí býti za jeden den skončeno a že výrok rozhodčí musí býti též okamžitě vydán. Naopak z ustanovení civilního soudního řádu o rozhodčích výrocích vyplývá, že rozhodčí soud může se obrátit na řádné soudy o provedení různých výkonů, na příklad výsledků, k nimž není sám oprávněn. Z toho vyplývá, že jednání může trvati i delší dobu, ovšem při těchto jednáních musí býti dána stranám možnost, by se vyslovily. Tato možnost stranám vzata nebyla, neboť z protokolu ze dne 27. září 1928 vy-

plývá, že i žalobce byl o všem nutném, o čem měl býti slyšen, vyslechnut a že mu nebyla vzata možnost včas se vyjádřiti, načež jednání bylo skončeno, aniž při tomto jednání byl rozhodčí výrok vynesena. Důvodu pro zrušení rozhodčího výroku podle čis. 2 § 595 c. ř. s. tu tedy není. Žalobce namítá dále důvod čis. 5 § 595 c. ř. s., poněvadž rozhodčí soud překročil hranice své povinnosti. Ani tohoto důvodu tu není. Rozhodčí soud, ačkoliv mohl již dne 27. září 1928 rozhodčí výrok vzhledem k provedeným šetřením vynésti, tak neučinil a patrně, když svou chybu upozoroval, dodatečně tak učinil výrokem ze dne 16. února 1929. Splnil tedy rozhodčí soud svou povinnost dodatečně a nemůže jíti o překročení oprávnění. Posléze vytýká žalobce rozhodčímu výroku, že výrok odporuje zákonným předpisům. Soud neshledal tyto nedostatky a sám žalobce uvádí jen jediný takovýto nedostatek, tvrdě, že rozhodčí soud měl rozhodčí výrok vynésti již dne 27. září 1928 a, an učinil tak teprve dne 16. února 1929, tvrdí, že se prohřešil proti ustanovení § 90, že nesplnil rozhodčí soud docela nebo včasné své závazky. Jest pravda, že rozhodčí výrok tak pozdě vydaný nemůže býti posuzován jako včasný, následky nevčasnosti jsou však uvedeny v § 90 citovaného honebního zákona, totiž, že rozhodčí soudci ručí za škodu tím způsobenou. Nutno přiznati žalobci, že v důsledku tohoto ustanovení zákona má právo, žádati náhradu škody od rozhodčích soudců, z nevčasného vyřízení převzatých povinností, tato nevčasnost však jest něčím jiným než tvrzeným rozporům výroku s ustanoveními zákona. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Oba uplatňované odvolatelem odvolací důvody a to jak neúplnost řízení, taktéž nesprávné právní posouzení věci jsou v souzeném případě opodstatněny a to z těchto důvodů: Poněvadž z § 78 až 92 citovaného mor. hon. zákona vychází na jevo, že ustanovení o sestavení rozhodčího soudu k rozhodnutí o nároku na náhradu škody způsobené honitbou a zvěří a o řízení před tímto rozhodčím soudem jsou přísně formálního rázu a že se jedná o veřejnoprávní řízení správní sui generis, při kterém ustanovení civilního soudního řádu platí jen potud, pokud se honební zákon na toto ustanovení c. ř. s. odvolává, musel si odvolací soud především učiniti docela přesný obraz o provedeném řízení před rozhodčím soudem, jelikož oba sepsané protokoly o jednání o náhradu škody způsobené zvěří si navzájem odporují, neboť protokol datovaný dnem 27. září 1928 se s bodem c) druhého protokolu, který jest datován dne 27. září 1928 a který byl dne 16. února 1929 vyhotoven, a s rozhodčím výrokem vůbec nezabýval. Postup a průběh jednání před rozhodčím soudem byl na základě údajů obou svědků slyšených před odvolacím soudem zjištěn takto: Dne 27. září 1928 rozhodčí výrok v přítomnosti obou sporných stran vydán nebyl, poněvadž vynesení rozhodčího výroku bylo považováno za zbytečné, jelikož škoda na jednom keři byla přesně patrna. Dne 16. února 1929 podepsali všichni tři rozhodčí soudcové druhý protokol, který, až na rozhodčí výrok, byl z prvního protokolu úplně opsán. Teprve tehdy, dne 16. února 1929, byl vydán rozhodčí výrok v nepřítomnosti obou stran. Na základě těchto zjištěných okolností, které jsou úplně potvrzeny oběma předloženými protokoly, nabyl odvolací soud přesvědčení, že o jednání před roz-

hodčím soudem, které bylo provedeno dne 27. září 1929 v přítomnosti obou stran, byl sepsán jen jeden protokol, že však rozhodčí výrok proti přesnému ustanovení §§ 86 a 89 hon. zák. nebyl vynesena, ačkoliv § 86 ukládá rozhodčímu soudu za povinnost, by rozhodčí výrok byl vynesena a také podle § 89 protokol má obsahovati i rozhodčí výrok. Tím, že protokol ze dne 27. září 1928 v bodu III. odst. 11 obsahuje dodatek: »Ein Schiedsspruch entfällt demnach« nelze protokol toho dne sepsaný, ve kterém proti zákonu bylo vysloveno, že rozhodčí výrok odpadá, ačkoliv škoda byla výslovně zjištěna, považovati za protokol aneb dokonce za rozhodčí výrok ve smyslu platného honebního zákona. Že se žalobce rozhodčího výroku zřekl, nemohli rozhodčí jako svědci potvrditi. Ale i, kdyby to vzdání se bylo skutečně vysloveno, musel rozhodčí soud nicméně rozhodčí výrok vynést, poněvadž pokus o smír podle § 83 hon. zák. zůstal bezvýsledný. Byl tudíž žalobce oprávněn dopisem ze dne 2. listopadu 1928 na předsedu rozhodčího soudu žádati, by rozhodčí soud ještě jednou svolal a vynesl rozhodčí výrok. K jednání před rozhodčím soudem dne 16. února 1929 žalobce nebyl povolán, což ostatně žalovaným nebylo popřeno, a toho dne byl vynesena v nepřítomnosti žalobce rozhodčí výrok, který byl dne 19. neb 20. února 1929 žalobci doručen. Poněvadž jednání před rozhodčím soudem ze dne 27. září 1928 bylo právoplatně skončeno, byl protokol ze dne 16. února 1929 sepsán o novém řízení, k němuž žalobce nebyl pozván, takže byl rozhodčí výrok vynesena, aniž bylo žalobci popřeno právní slyšení. Poněvadž § 83 hon. zák. výslovně předpisuje, že žalobce a majitele honitby, tudíž obě strany jest zváti k jednání před rozhodčím soudem, nebylo popřáno žalobci právní slyšení, an k jednání dne 16. února 1929 nebyl pozván, takže jest tu důvod pro bezúčinnost rozhodčího výroku ve smyslu § 595, druhý odstavec, c. ř. s. Avšak i důvod pro bezúčinnost rozhodčího výroku ve smyslu odstavce VI. jest v souzeném případě splněn, an rozhodčí výrok odporuje závazným právním normám (jus cogens). Z ustanovení §§ 82 a 83 hon. zák. jasně vyplývá, že honební zákon sleduje účel, by bylo umožněno co nejrychlejší rozhodnutí o žalobě na náhradu škody způsobené zvěří; rozhodčí výrok musí tudíž býti nejen úplný, nýbrž i včasný, takže rozhodčí výrok měl býti podle zákona vynesena již při jednání, tudíž dne 27. září 1928. Jen v případě, kde nutno podle výroku rozhodčího soudu vyčkati dobu žní k vůli správnému odhadu škody, má poškozený závčas zažádati, by bylo provedeno druhé jednání ještě před započtím žní. Poněvadž rozhodčí soud takové rozhodnutí neučinil, měl se státi rozhodčí výrok ihned dne 27. září 1928. Budiž znovu podotčeno, že, i kdyby se byl žalobce vzdal rozhodčího výroku, byl by musel býti rozhodčí výrok vydán, poněvadž nedošlo ke smíru podle § 83 hon. zák. Poněvadž předseda rozhodčího soudu nechal žádost o svolání nového rozhodčího soudu k vůli vynesení rozhodčího výroku bez odpovědi, byl žalobce nucen, by proti předsedovi podal žalobu o náhradu škody ve smyslu § 96 třetí odstavec hon. zák. a poněvadž dostal rozhodčí výrok ze dne 16. února 1929, aniž mu bylo popřáno slyšení, by podal žalobu, o niž jde, o zrušení rozhodčího výroku do třiceti dnů po jeho doručení. Posléze jest tu i důvod pro bezúčinnost

podle § 595 čís. 5, an rozhodčí soud překročil meze svého úkolu. Poněvadž řízení před rozhodčím soudem bylo dne 27. září 1928 právoplatně skončeno, aniž byl ve smyslu zákona rozhodčí výrok vydán, a poněvadž žalobcovo vyzvání, by bylo nařízeno nové jednání před rozhodčím soudem dne 12. listopadu 1928, zůstalo bez odpovědi a nové jednání bylo provedeno teprve dne 16. února 1929 v nepřítomnosti žalobce, a předseda rozhodčího soudu ani podle obdoby § 87 druhý odstavec hon. zák. strany nevyzval, by, je-li to možné, vyslali do rozhodčího soudu rozhodce, kteří byli jeho členy při prvním jednání, překročil rozhodčí soud hranice svého úkolu. Jelikož tu jsou tři důvody pro bezúčinnost rozhodčího výroku a pro prohlášení rozhodčího výroku o nároku na náhradu škody způsobenou honitbou a zvěří, za bezúčinný postačí již jediný důvod, bylo odvolání a tudíž i žalobní prosbě v plném rozsahu vyhověno a rozhodčí výrok ze dne 16. února 1929 prohlášen za bezúčinný.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Žalobce se domáhá podle § 91 honebního zákona pro Moravu (zákon ze dne 26. července 1912, čís. 4 na rok 1914 z. zák.), by nález honebního rozhodčího soudu o škodě způsobené zvěří na jeho pozemcích byl z důvodů uvedených v § 595 čís. 2, 5 a 6 c. ř. s. prohlášen za neplatný. Kdežto první soud žalobu zamítl, vyhověl odvolací soud napadeným rozsudkem žalobě a zrušil nález rozhodčího soudu, uznáv jej ze všech žalobcem uplatňovaných důvodů za bezúčinný. Dovolání, jež kromě dovolacího důvodu podle čís. 2 § 503 c. ř. s. napadá rozsudek i pro nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nelze upřít oprávnění. Co se týče bezúčinnosti rozhodčího nálezu z důvodu čís. 2 § 595 c. ř. s., totiž proto, že prý žalobci nebylo před rozhodčím soudem popřáno právní slyšení, shledal neprávem odvolací soud tento důvod bezúčinnosti rozhodčího výroku za opodstatněný. Podle zjištění odvolacího soudu sešli se rozhodčí dvakráte. Poprvé dne 27. září 1928. Při tomto jednání předsevzali pokus o smír a, ano ke smíru mezi stranami nedošlo, předsevzali šetření na místě samém, vyslechli žalobce o požadované a žalovaného o nabízené náhradě a potom se vyslovili, že škoda od zvěře tu jest. Pak odhadli úbytek na úrodě a určili úřední útraty rozhodčího soudu. Tím rozhodčí jednání dne 27. září 1928, sepsavše o něm protokol, skončili. Při tomto jednání obě strany, byvše k němu předvolány, byly přítomny a se ho, najmě žalobce, účastnily. Nález o náhradě škody rozhodčí dne 27. září 1928 nevydali. Po druhé a naposled se rozhodčí sešli dne 16. února 1929 a tu na základě toho, o čem bylo při schůzce dne 27. září 1928 jednáno a co při tomto jednání ohledně škody zjistili, aniž znovu škodu zjišťovali a se stranami, které předvolání nebyly, jednali, pojednavše mezi sebou, stanovili výši škody a vydali nález o tom, jakou škodu má žalovaný žalobci nahraditi, a kdo, že žalobce, je povinen úřední útraty zaplatiti. Jak řečeno, k tomuto druhému jednání rozhodčích stran volány nebyly a se ho nesúčastnily.

V tom shledává odvolací soud vadu podle § 595 čís. 2 c. ř. s., maje za to, že žalobci tímto postupem nebylo popřáno před rozhodci právní slyšení. Tomu tak není. O tom, že nebylo žalobci popřáno před rozhodci právní slyšení, bylo by lze mluvit, kdyby žalobce nebyl býval slyšen při jednání dne 27. září 1928, kde bylo jednáno o smír, o tom; co jako náhradu žalobce požaduje a co žalovaný nabízí a kde zjišťováno bylo poškození, jeho příčina, tedy kde zjednáván byl podklad pro rozhodčí nález. Avšak při tom jednání žalobce, jak již řečeno, přítomen byl a se ho účastnil. Jednání ze dne 16. února 1929 bylo již jen zakončením řízení rozhodčích, jež věnováno bylo jen poradě rozhodců a vydání nálezu. Že k tomuto jednání strany volány nebyly a se ho nesúčastnily, není zkrácením žalobce na právu býti slyšen rozhodci. Přítomnost stran, jejich slyšení při poradě a usnášení se rozhodčích není nikde předepsáno a žalobce měl plnou možnost při jednání k tomu určeném dne 27. září 1928, by přednesl, co přednésti měl a chtěl. Jest mylný názor i žalobce i odvolacího soudu, že jednání ze dne 16. února 1929 bylo samostatným jednáním rozhodčího soudu a že proto bylo pod následky bezúčinnosti nálezu nutno strany k němu volati a je slyšeti. Z toho, co bylo zjištěno a co již o tom uvedeno, plyne, že tomu tak nebylo. Obdobné použití § 87 mor. honeb. zák., protože při jednání 16. února 1919 škoda zjišťována nebyla, nemělo místa. O neplatnosti rozhodčího nálezu podle § 595 čís. 2 c. ř. s. nelze důvodně mluvit.

Nelze souhlasiti s odvolacím soudem ani v tom, že jest tu důvod bezúčinnosti rozhodčího výroku podle § 595 čís. 5 c. ř. s., an prý rozhodčí soud překročil meze svého oprávnění. Jak správně uvedl již první soud, rozhodčí, když se dne 16. února 1929 sešli a, poradivše se, vynesli nález, vykonali jen, co bylo jejich úkolem, k čemu byli povoláni a povinni (§§ 86, 89 a 90 mor. honebního zákona). Shledal tedy odvolací soud překročení úkolu u rozhodčího soudu neprávem.

Pokud posléze jde o zrušovací důvod podle § 595 čís. 6 c. ř. s., záležející v tom, že prý rozhodčí výrok odporuje donucujícím právním předpisům, není ani tento důvod neplatnosti rozhodčího nálezu opodstatněn. Nelze přisvědčiti odvolacímu soudu, jenž spatřuje tento zrušovací důvod v tom, že nález nebyl vynesen ihned při jednání konaném za účasti stran dne 27. září 1928. Z ustanovení § 89 mor. honebního zákona, který tu přichází zejména v úvahu, že o jednání rozhodčího soudu jest sepsati protokol a že v něm jest uvéstí výsledek pokusu o smír, výsledek místního šetření a výrok rozhodčího soudu, neplyne, jak odvolací soud má za to, že rozhodčí nález musí nevyhnutelně ihned následovati po místním šetření a že vydati nález později není přípustné, leč pod následky bezúčinnosti výroku. Ani z požadavku urychleného vyřízení sporů o náhradu škod honbou nebo zvěří způsobených (§§ 82, 83, 86 a 90 mor. honeb. zákona) bezúčinnost později vyneseního nálezu podle § 595 čís. 6 c. ř. s. nelze dovozovati. Pokud žalobce jako důvod neplatnosti nálezu podle § 595 čís. 6 c. ř. s. uplatňoval a v dovolací odpovědi na tom trvá, že rozhodčí nález byl vynesen, když byl předseda rozhodčího soudu žalobcem žalován o náhradu škody pro nevydání

nálezu, takže se vynesení nálezu přičítá dobrým mravům, jest uvést, že proto vynesení nálezu aniž nález sám dobrým mravům neodporuje a že ani v tom nelze shledati důvod ke zrušení nálezu podle § 595 č. 6 c. ř. s. Odvolací soud, uznáv rozhodčí výrok podle § 595 č. 2, 5 a 6 c. ř. s. za bezúčinný, pochybil po stránce právní (§ 503 č. 4 c. ř. s.). I bylo k dovolání uznati, jak se stalo.

Čís. 10573.

Určovací žaloba (§ 228 c. ř. s.).

Jde o určení právního poměru, nikoliv jen skutečnosti, bylo-li žalováno o určení, že žalovaný nepronajal žalobci místnosti na určitý počet let.

Zásadně může i třetí osoba žalovati o určení právního poměru nebo práva, v němž sama není nebo jež jí nepřislší, má-li zájem na jeho bezodkladném určení. Společník veřejné obchodní společnosti má právní zájem na tom, by byl určen právní poměr mezi žalovaným a veřejnou obchodní společností.

(Rozh. ze dne 26. února 1931, Rv II 556/30.)

Žalobce domáhal se určení, že mezi ním a žalovaným není právního poměru, podle něhož žalovaní v roce 1926 pronajali žalobci obchodní místnosti ve svém domě na dobu pěti let. Oba nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

Žalobce domáhá se určení, že mezi ním a žalovanými není právního poměru, podle něhož žalovaní v roce 1926 pronajali žalobci obchodní místnosti v jejich domě na dobu pěti let. Jest zjištěno, že v čase podání žaloby nebyl nájemcem žalobce, nýbrž firma, jejímž jest veřejným společníkem a že tato firma jest právním nástupcem bývalé firmy W. a K. a že žalobce v roce 1926 jako majitel firmy oné vyjednával se žalovanými o nájemní smlouvě. Nižší soudy upírají žalobci oprávnění ke sporu proto, že není v nájemním poměru se žalovanými a že na jeho nedostatku aktivního oprávnění nic nemění, že byl v řízení o úpravě nájemného, které bylo zahájeno na jeho návrh, poukázán na pořad práva s vyřešením otázky, zda mezi ním a žalovanými byla v roce 1926 ujednána nájemní smlouva na pět let. Tento názor nižších soudů napadá dovolatel, uváděje, že byl v roce 1926 sám majitelem nájemnické firmy W. a K. a že i nyní jest veřejným společníkem firmy K. a K. a že v této vlastnosti žádal o úpravu nájemného, ježto ručí za závazky firmy a proto může prý jako společník nájemnické firmy žádati i o určení nájemného a jest rovněž po právu žaloba o určení sporné okolnosti,